

Betreft : **Reactie op consultatie voorontwerp van wet tot herziening ftk**

Referentie 2013-0000099637

Deze reactie op het voorontwerp van wet tot herziening ftk loopt grotendeels via een indirecte weg door mijn studie over de teloorgang van het private pensioensysteem in het Verenigd Koninkrijk en de lessen voor Nederland . In deze studie zijn ook zo veel mogelijk de belangrijkste onderwerpen uit het consultatie document opgenomen . Zie de bijlage en de daarbij horende ten geleide .

Verder plaats ik hieronder nog een algemene opmerking en ten slotte ga ik in op het perspectief vanuit Europa .

Algemeen

Het voorontwerp van wet tot herziening ftk is onvoldoende uitgewerkt . Vele instanties en personen breken zich hierover hoofd het , maar komen tot verschillende uitleg dan wel invulling . Ook wordt nog veel nadere/lagere regelgeving in het vooruitzicht gesteld . Dit schept niet de duidelijkheid die het Nederlandse pensioenstelsel na drie jaren discussie nodig heeft . Het geheel is te complex en voor diverse uitleg vatbaar . Het belangrijkste is dat het niet meer uitlegbaar is aan degene waarvoor het is bedoeld : de deelnemers . De complexiteit legt als het ware een bom onder de houdbaarheid van het Nederlandse pensioenstelsel .

Europa

In het recente SER-advies “ Nederlandse economie in stabielere vaarwater SEA34” wordt op bladzijde 25 het belang van kapitaal gedekte pensioenen in Europa weergegeven . Nederland steekt met 185% BBP veruit boven de andere landen met kapitaaldekking . Heeft kapitaaldekking voordelen ? Jazeker , mits verantwoord wordt omgegaan met dit kapitaal en niet meer wordt uitgegaan van een op liquidatie gebaseerde rekenrente . Ook zal – net als bij een normale onderneming – rekening gehouden moeten worden met het gemiddeld rendement dat een bepaald pensioenfonds kan en zal behalen . Prudent gedrag blijft daarbij uiteraard uitgangspunt . De consumentenhouding in Nederland wordt voor een belangrijk gedeelte door het huidige FTK-regiem in negatieve zin bepaald . Zie voor gehanteerde rekenrente in relevante EU-landen ook het EIOPA-advies dd 4 juli 2013 , QIS on IORPS , bladzijden 26 en 58 .

Tot slot nog een opmerking over collectieve de regelingen en Europa . In de Hoofdlijnnota van het Kabinet dd 30 mei 2012 wordt in bijlage 4 een toets beschreven aan de bestaande en voorziene Europese toezichtseisen . Op bladzijde 8 wordt ingegaan op collectieve de regelingen zoals omschreven in punt 8.3.12 van het EIOPA-advies aan de Europese Commissie dd 15 februari 2012 , in het bijzonder bladzijde 81 . In de Hoofdlijnnota wordt vervolgens aangegeven waarom in een reeel contract (FTK2) geen eigen vermogen vereist is en wel omdat de risico's volledig bij de deelnemer liggen . Inmiddels is in Nederland een CDC-regeling meer regel dan uitzondering . De redenering van de hoofdlijnnota , toegepast op deze regelingen zou tot de conclusie moeten leiden dat in een CDC-regeling geen buffer vereist is , immers het risico ligt volledig bij de deelnemers . In deze context is de verzwaring van het Vereist Eigen Vermogen in het beoogde FTK1 van 121,7 naar 126,6 merkwaardig . Het ware logischer geweest om de buffereisen te verlagen , principieel zelfs naar 0 en zonder zekerheidsmaat . Overigens is de gehanteerde zekerheidsmaat van 97,5% discutabel nu sinds 2007 events hebben plaatsgevonden “eens in de 40 jaar “ waar rekening mee zou moeten worden gehouden . De zekerheidsmaat zou ook op 99,2 % berekend kunnen worden . Met de nu weer gekozen zekerheidsmaat van 97,5% wordt opnieuw begonnen voor de komende 40 jaar , dit is niet de bedoeling van dit model .

Ook bij DNB blijkt er misverstand te bestaan over de consequenties van een CDC-regeling , zie daarvoor de Q&A's pensioenfondsen DNB pagina 01466 . Een heldere uiteenzetting over CDC wordt gegeven in de recente RJ-Uiting 2013-9 :”Aangepaste Handreiking voor de toepassing van IAS19R in de Nederlandse pensioensituatie “. Daarin wordt duidelijk geformuleerd wat een CDC-regeling is en waar en bij wie de risico's liggen .

Gerard Heeres

Deelnemer Working Party for Private Pensions (WPPP) bij de OESO in Parijs
28-08-2013

Ten geleide bij notitie :”De teloorgang van het DB-pensioenstroom in het Verenigd Koninkrijk en de lessen voor Nederland “.

Wat is mijn trigger om een studie te maken van de teloorgang van het private pensioensysteem in het VK en de lessen daaruit voor Nederland ? De trigger is de bijeenkomsten van de OESO in Parijs waar de vertegenwoordiger van het VK regelmatig rapporteerde over de sluiting van DB-regelingen in het VK . De oorzaken zijn voornamelijk een overmaat aan wet-en regelgeving voor pensioenfondsen en de veranderingen in accountingregels voor ondernemingen . De afgelopen 20 jaar is er gemiddeld een stuk regelgeving per week gekomen , vooral gericht op bescherming van de pensioenrechten van de deelnemers . De toenemende kosten van de pensioenregeling en vooral de betaalbaarheid hiervan kwam nauwelijks aan de orde . Op zich is teloorgang van DB niet erg als het alternatief DC gelijkwaardig is , quod non . Het belangrijkste echter is dat de overgang van DB naar DC onbewust heeft plaats gevonden ,het is de pensioenwereld in het VK overkomen , gedreven door incidenten, problemen van gisteren regelen in plaats van bij te dragen aan de oplossingen van morgen . De teloorgang van DB in het VK heeft plaatsgevonden ondanks de relatief gunstige wijze van berekening van de rekenrente en de dekkingsgraad . Deze zijn namelijk gebaseerd op basis van going-concern , een mix van een prudente berekening van het verwachte rendement en het behaalde rendement in het verleden ; alleen bij liquidatie van een fonds en overdracht naar een verzekeraar moet een risicovrije rekenrente worden gehanteerd , zoals in Nederland . Achteraf heeft de pensioenwereld in het VK spijt van deze ontwikkeling , maar voor terugdraaien is het te laat .

Nemen we nu de wet-en regelgeving in Nederland dan zien we ook een overdaad aan regelgeving , die in het nieuwe FTK1 en FTK2 naar verwachting alleen maar groter zal worden . Enkele relevante verschillen met het VK :

- In het VK is er een verplichte indexatie van de opgebouwde rechten , een reel pensioencontract dus . De pensioenfederatie in het VK (NAPF) zou graag van deze verplichting af willen . In Nederland wordt met FTK2 een reel pensioencontract beoogd , met alle complicaties van dien , alleen al het afstempelen van nominaal naar reel is ingrijpend . De pensioenwereld in Nederland zou nog eens goed moeten nadenken over de wenselijkheid van een reel pensioencontract
- In het VK is er niet een maandelijks/dagelijkse dekkingsgraad . Eenmaal per 3 jaar vindt een evaluatie plaats en eventueel tussentijds in bijzondere gevallen . De dekkingsgraad wordt berekend op basis van 3 scenario's , te weten going-concern , overgang naar Pension Protection Fund (PPF) en overgang naar een verzekeraar . Als de dekkingsgraad bij going-concern 100% is dan is die in de rekenmethode van overgang naar een verzekeraar slechts ca. 55% . De dekkingsgraadberekening in het VK is dus niet “one size fits all “.
- In het VK is de rekenrente voor de verplichtingen gebaseerd op een prudente mix van het verwachte rendement en het behaalde rendement in het verleden . Er is dus geen vaste rekenrente zoals in Nederland . Gemiddeld komt de rekenrente in het VK bij going-concern uit

op ca. 5% . Deze methode voor de berekening van de rekenrente is in Europa niet uitzonderlijk (zie daarvoor ook de EIOPA-studie over het QIS-onderzoek dd 4 juli 2013) . In Nederland daarentegen is de rekenrente voor de verplichtingen altijd gebaseerd op het “liquidatie-scenario “ . Ook al is het de bedoeling om de pensioenregeling voort te zetten , de verplichtingen behoren te allen tijde gewaardeerd te worden op basis van onmiddellijke overdracht van de verplichtingen naar een verzekeraar of derden . Het gevolg is een extreem lage rekenrente , ver van de economische realiteit en verwachte en gerealiseerde rendementen .

Mijn verwachting is dat Nederland , net als het VK , zijn pensioensysteem opblaast , zonder daarvan bewust te zijn , terwijl dit tot voor kort tot het beste systeem in de wereld werd gekwalificeerd . Ook wij zullen hiervan spijt krijgen .

Gerard Heeres

Deelnemer Working Party for Private Pensions (WPPP) bij de OESO in Parijs
28-08-2013

Betreft : De teloorgang van het DB-pensioensysteem in het Verenigd Koninkrijk en de lessen voor Nederland

Gerard Heeres (deelnemer Working Party Private Pensions van de OECD in Parijs)

Inleiding

In Nederland is volop discussie gaande over het juiste pensioensysteem, terwijl de Pensioenwet recent in 2007 volledig is herzien en tot voor kort het Nederlandse pensioensysteem als beste in de wereld werd gekwalificeerd .Wat is er aan de hand , waarom dreigt er chaos in de pensioenwereld?

De voor- en tegenvoorstellen stapelen zich op , zonder een duidelijke visie, eerst per 1-1-2015 zal er volgens “ consultatie voorontwerp van wet herziening ftk dd 12 juli 2013 “ weer duidelijkheid komen of zal het nog langer duren?

In Nederland zouden we eens wat meer naar het buitenland moeten kijken , met name het Verenigd Koninkrijk (VK) is interessant. Het VK had een vergelijkbaar stelsel als in Nederland, Defined Benefit (DB), een pensioentoezegging op datum van pensioeningang, eindloon / middelloon. Inmiddels zijn er nog weinig DB-regelingen in de private sector in het VK. De redenen waarom en de lessen die Nederland daaruit zou kunnen trekken, daarover gaat dit artikel.

VK - Historie

In 1967 waren nog 8 mln werknemers in de private sector deelnemer in een DB-pensioenregeling; in 2011 is dit aantal teruggelopen tot 1,6 mln en de verdere teruggang gaat in een snel tempo. Bovendien zijn veel pensioenfondsen die een DB-regeling aanbieden gesloten voor nieuw toetredende werknemers. Gevraagd aan het Ministerie van Work and Pension hoe zij tegenover deze ontwikkeling staan is het antwoord: "DB in de private sector is een legacy, verleden tijd, met nog wel veel nazorg. De overheid is verantwoordelijk voor de eerste pijler, het staatspensioen, tot ca. £ 8000,- (NB: in dit artikel wordt verder niet op de eerste pijler ingegaan; de eerste pijler is zeer gecompliceerd, bestaande uit diverse regelingen/aanvullingen met betrekking tot het inkomen; aan de vereenvoudiging van de eerste pijler wordt nu hard gewerkt). Met betrekking tot de tweede pijler, het aanvullend pensioen, is de overheid voorwaardenscheppend en draagt er zorg voor dat elke werknemer tot een inkomen van ca. £ 42.000,- een aanvullend pensioen kan opbouwen, veelal in de vorm van Defined Contribution (DC), een bijdrageregeling met een onzekere uitkomst. Ook de belastingfaciliteiten voor de opbouw van aanvullend pensioen worden steeds verder naar beneden bijgesteld."

Oorzaken

Wat zijn de oorzaken van de teloorgang van DB-regelingen in het VK?

1. Veranderingen in wet- en regelgeving voor pensioenfondsen

Een gigantische stroom van wet- en regelgeving, vooral met als doelstelling de pensioenrechten van deelnemers te beschermen. Soms was daar aanleiding voor, zoals bijvoorbeeld de greep in de pensienkas van de flamboyante krantenmagnaat Robert Maxwell. De National Association for Pension Funds (NAPF), de Pensioenfederatie in het VK, heeft uitgerekend dat sinds 1995 er meer dan 850 stukken wet- en regelgeving gekomen zijn, gemiddeld een per week. Verder zegt NAPF dat het effect van tientallen jaren wet- en regelgeving, die meer de problemen van gisteren regelen in plaats van bij te dragen aan de oplossingen van morgen, heeft geleid tot een aanzienlijke verhoging van de uitvoeringskosten. De stroom van regelgeving is slechts een deel van het probleem. Ook belangrijk zijn de tegensstrijdigheden, de hapsnap aard van de regelgeving, vaak opgezet voor de korte termijn en vanuit een beperkte invalshoek iets te regelen.

Zo is er een verplicht nabestaandenpensioen gekomen. De belangrijkste wijziging echter is een verplichte indexatie van opgebouwde rechten, met andere woorden, een reëel pensioencontract, inclusief compensatie voor prijsinflatie. De dekkingsgraden van pensioenfondsen in het VK zijn dus niet te vergelijken met het huidige Financieel Toetsingskader (FTK) in Nederland, dit is immers nominaal. Een dekkingsgraadtekort in het VK heeft een totaal andere dimensie dan in Nederland. De pensioenwereld in Nederland zou toch nog eens goed moeten nadenken over de wenselijkheid van een reëel pensioencontract in de vorm van FTK2. Het verschil in verplichtingen op basis van een nominaal en reëel contract is al gauw ca. 30 procentpunten. De NAPF ziet in elk geval de verplichte indexatie in het VK graag verdwijnen.

Een parallel trekken met de Nederlandse wet- en regelgeving ligt voor de hand nu op 12 juli het Consultatie voorontwerp van wet herziening ftk is verschenen. Dit document is op zichzelf al een hele studie, waarover velen, betrokken in de pensioenwereld, zich zullen moeten buigen. De uitvoering hiervan zal van elk pensioenfondsbestuur een enorme inspanning vergen. Betwijfeld mag worden of kleinere pensioenfondsen dit proces nog wel kunnen meemaken. Bovendien geeft het document aan dat er op vele onderdelen nog nadere regelgeving zal volgen (welgeteld ruim 30 regelingen). De vraag is of wij nu in Nederland een proces ingaan dat het VK al achter de rug lijkt te hebben!

2. *Veranderingen in accountingregels voor ondernemingen*

Deze categorie “verdient” een speciale plaats bij de teloorgang van het DB-systeem in het VK. Het gaat hierbij om accountingregels van de onderneming die een pensioenregeling heeft, dus niet om het pensioenfonds zelf. In de Anglosaxische manier van accounting wordt het pensioenfonds beschouwd als een onderdeel van de onderneming, het saldo van bezittingen en verplichtingen van het pensioenfonds komt op de balans van de onderneming. Het VK liep voorop met de invoering van deze systematiek, in 2003 met FRS 17 (Financial Reporting Standard 17); in 2005 is deze systematiek in Europa voor alle beursgenoteerde ondernemingen ingevoerd in de vorm van IAS 19 (International Accounting Standard 19).

De gevolgen van deze wijze van accounting voor de houdbaarheid van DB-regelingen zijn desastreus. Er zijn weinig ondernemingen die het zich nog kunnen permitteren om het hele hebben en houden van hun pensioenfonds op hun balans op te nemen. Een goed voorbeeld is Shell. Uitgerekend Shell, met een van de laatste eindloonregelingen in Nederland, sluit zijn DB-regeling voor nieuwe werknemers en gaat daarvoor in de plaats een DC-reling opzetten. Ook de sterke CDC (Collectief DC) – ontwikkeling in Nederland met recente voorbeelden van Philips en Rabo is enkel en alleen gemotiveerd door accountingregels.

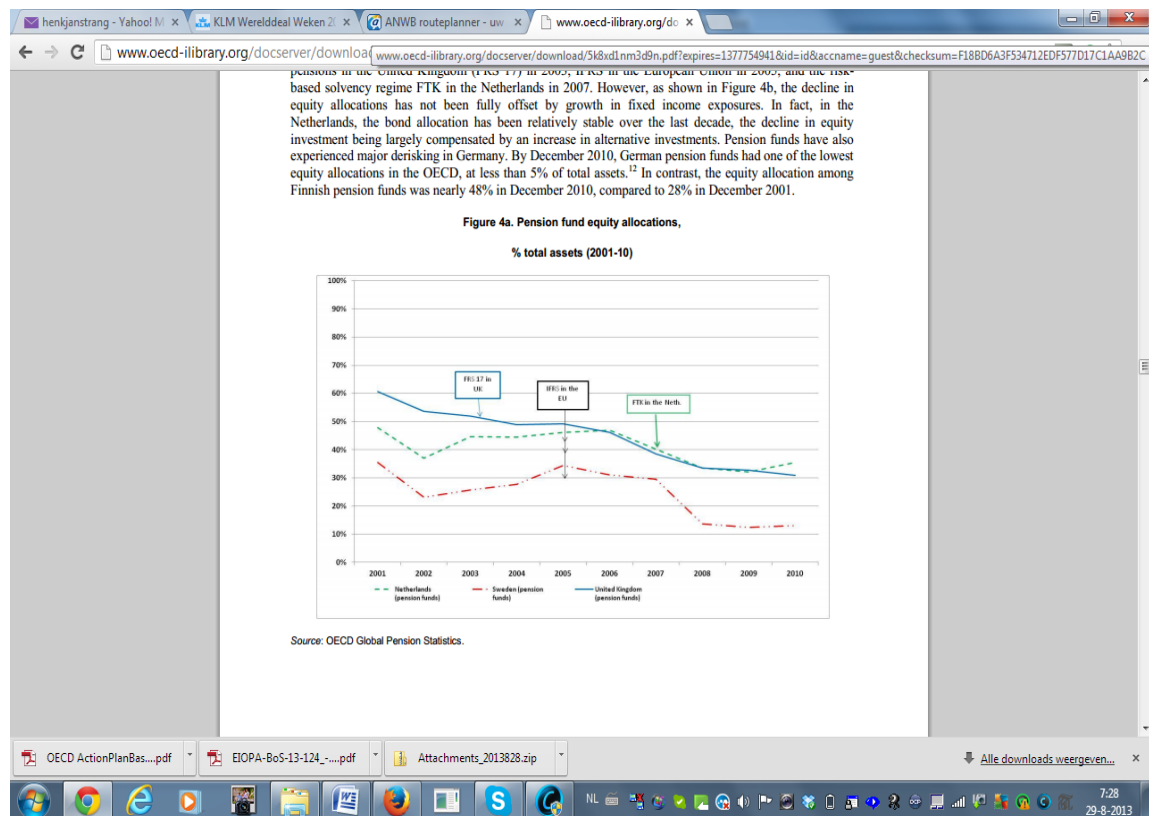
De schade voor Nederland is beperkt tot ondernemingspensioenfonds (OPF'en) en geldt niet voor bedrijfstakpensioenfonds (BPF'en) waaraan ca 75% van alle werknemers deelnemen. Een onderneming aangesloten bij een BPF, ook al is het een DB-reling, hoeft deze wijze van accounting niet toe te passen. De aangesloten ondernemingen mogen de betaalde premie als DC classificeren.

De Pensions Regulator (TPR, de pensioentoezichthouder in het VK) heeft recent weer bevestigd dat de accountingregels FRS 17 en IAS 19 niet een goede leidraad voor verstandig beleid zijn geweest en de teloorgang van DB-regelingen in het VK heeft versneld. Dat is een forse uitspraak, maar helaas het kalf is al verdronken.

3. Investeringsrisico's

In de afgelopen jaren zijn veel pensioenfondsen in het VK voorzichtiger gaan beleggen met een verschuiving van aandelen naar vastrentende waarden. Het gebruikelijke aandelenpercentage van 60 is teruggebracht naar 40, het percentage obligaties daarentegen is verhoogd van 30 naar 40. Verder wordt in het VK ook veel gebruik gemaakt van op derivaten gebaseerde technieken zoals Liability Driven Investment.

Een recente OESO-studie (The effect of solvency regulations and accounting standards on long term investing, implications for insurers and pension funds, 7 december 2012) legt een verband tussen regelgeving en een verlaging van het aandelenpercentage in de beleggingsportefeuille, over de periode 2001-2011. In de onderstaande grafiek zijn de markeerpunten opgenomen voor het VK, Nederland en Zweden. In de vorm van FRS 17 in 2003 in het VK, IFRS (IAS19) in 2005 in Europa en FTK in 2007 in Nederland. De OESO stelt dat deze regelgeving de trend om voorzichtiger te beleggen kan hebben versterkt.

4. Toegenomen levensverwachting

Uiteraard is ook in het VK de levensverwachting aanzienlijk toegenomen met alle consequenties van dien. De levensverwachting van een 65-jarige man is in 1981 nog 14 jaren en in 2011 opgelopen naar 21 jaren; voor een 65-jarige vrouw zijn de cijfers 18 en 24 jaren.

5. Kosten van DB-regelingen

Als resultaat van al deze factoren zijn de kosten van DB-regelingen aanzienlijk toegenomen. Geschat wordt dat in 2012 de pensioenpremie 21-25 % van het salaris was.

Daarbovenop komen nog de werkgeversbijdragen in het geval van een pensioentekort; deze bedragen zijn fors en bijvoorbeeld voor het jaar 2011 vrijwel even hoog als de betaalde premie.

Het moge duidelijk zijn dat veel werkgevers zich deze kosten niet meer kunnen permitteren. Interessant te vermelden dat de Pensions Regulator (TPR) van de Regering een aanvullende opdracht heeft gekregen, te weten: "Across the entire regulatory system, the Government is taken action to shift the balance of regulation in favour of private sector investment and growth". In het VK was de TPR in haar toezichhoudende rol steeds meer gericht op zekerheid, de voorzichtige kant, de bescherming van de rechten van deelnemers. De overheid in het VK wil duidelijk een nieuwe balans van werkgever, werkgelegenheid, groei en investeringen in relatie tot de bescherming van de rechten van deelnemers. Een pensioenregeling moet betaalbaar blijven, anders is er geen pensioen om te zijner tijd uit te keren. Wellicht ook een gedachte om eens in de directiekamer van DNB te bespreken!

Dekkingsgraad, rekenrente en hersteltermijnen

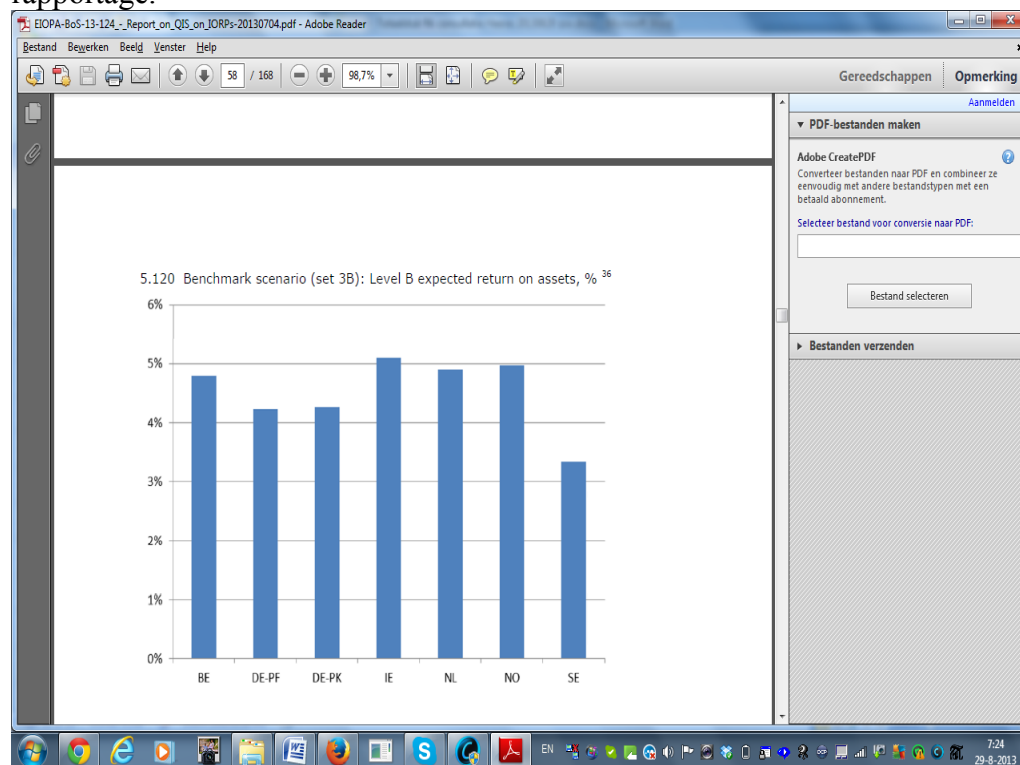
Bovenstaande oorzaken zijn voor een belangrijk deel verantwoordelijk voor de teloorgang van het DB-systeem in de private sector in het VK. Er zijn echter in het VK-systeem ook positieve factoren die niet onvermeld mogen blijven en voor de Nederlandse context zeer belangrijk zijn. Het gaat hierbij om de berekening van de dekkingsgraad, de rekenrente en de hersteltermijnen. In het VK is er niet een vaste rekenrente, noch een dekkingsgraad per maand en vaste hersteltermijnen, zoals in Nederland. Er zijn verschillende manieren om de verplichtingen te meten.

1. *Funding op basis van Going-Concern*

Deze methode gaat er van uit dat het pensioenfonds wordt voortgezet. Eenmaal per 3 jaar vindt een evaluatie plaats en eventueel tussentijds in geval van bijzondere omstandigheden. (NB. Geen maandelijks gehijg over de hoogte van de dekkingsgraad). De rekenrente is niet uniform en is van talloze factoren afhankelijk, zoals populatie van de onderneming, werkgeversbereid het pensioenfonds te sponsoren (zgn employers covenant), opbrengst van de activa etc.. De rekenrente is gebaseerd op de 20-years gilt yield met een opslag van ca. 80-150 basispunten. De rekenrente is dus onderhandelbaar en niet gebaseerd op de risicovrije interbancaire swaprente/UFR, zoals in Nederland.

In Nederland wordt ervan uitgegaan dat de verplichtingen te allen tijde moeten kunnen worden overgedragen, bijvoorbeeld aan een verzekeraar. Uitgangspunt in Nederland is dat de rekenrente gebaseerd is op een liquidatiescenario, het omgekeerde van Going-Concern. Voor een pensioenfonds in Nederland die gericht is op voortbestaan niet een positief vertrekpunt, wellicht nog voortvloeiend uit de Pensioen en Spaarfondsen Wet, waarin verzekeren uitgangspunt was. Overigens de wijze waarop de rekenrente in het VK wordt berekend - een prudente wijze van de verwachte opbrengst van de activa - is geheel conform de IORP-directive 2003/41/EC artikel 15. De recente rapportage van de European Insurance and Occupational Pensions Authority (EIOPA) dd 4 juli 2013 over "QIS on IORPS" geeft dat op bladzijden 26 en 58 helder weer. Doelstelling van een pensioenfonds in de VK is een 100% funding op basis van Going-Concern.

Hierna volgt het benchmark scenario van bladzijde 58 van hiervoor genoemde rapportage.

2. *Funding op basis van het Pension Protection Fund (PPF).*

Als een onderneming met een DB-regeling failliet gaat of de werkgever is niet meer in staat het pensioenfonds te sponsoren dan worden de verplichtingen overgenomen door het Pension Protection Fund, zij het met een bepaalde afslag en een maximum niveau. Niet alle verplichtingen worden dus overgenomen. De rekenmethode voor de waardering van de verplichtingen in geval van overgang naar het PPF is een andere dan die bij Going-Concern. Er wordt uitgegaan van een lagere rekenrente waarbij het vermogen en de verplichtingen op hoofdlijnen op dagbasis worden geschat. Voor het PPF komt de rekenmethode thans gemiddeld uit op een percentage die circa 80% is van die op basis van Going-Concern. Aan het PPF moeten alle DB-regelingen premie betalen. Het PPF is als een collectieve verzekering voor alle DB-regelingen te beschouwen.

3. *Funding op basis van overgang naar een Verzekeraar*

In deze methode worden alle verplichtingen overgedragen, meestal aan een verzekeraar. De rekenrente die dan gehanteerd wordt is te vergelijken met de huidige rekenrente in Nederland, uitgangspunt is immers liquidatie van het pensioenfonds dan wel de pensioenregeling. Deze methode kent een groot verschil met die van Going-Concern. Als de dekkinggraad bij Going-Concern 100 % is dan is die in de methode van overgang naar een verzekeraar slechts tussen de 50 en 60%. Overgang van de verplichtingen naar een verzekeraar vindt dan ook in beperkte mate plaats, alleen in het geval van een zeer hoge buffer dan wel in het geval het PPF de verplichtingen niet kan overnemen en de deelnemers instemmen met afstempelen van aanspraken en/of afzien van toekomstige toeslagen.

Ook de hersteltermijn bij onderdekking staat niet vast en verschilt per geval. Gebruikelijk is een periode van 4 tot 10 jaar, maar ook langere termijnen zijn mogelijk. Daarbij komt dat de Pensions Regulator, zoals hiervoor gezegd, een aanvullende opdracht van de Overheid heeft meegekregen, namelijk ook rekening te houden met belangen van werkgever, werkgelegenheid, groei, investeringen etc.. De lengte van de hersteltermijn bij onderdekking wordt daarbij nadrukkelijk betrokken.

De toekomst

De vraag komt wellicht op hoe het pensioenlandschap in de private sector in het VK er in de komende jaren gaat uitzien. Opmerkelijk is dat daarover inmiddels vrij veel duidelijkheid bestaat, alle aanzetten daartoe zijn op dit moment reeds gedaan. Een kort overzicht hieronder.

1. Beoogd wordt de eerste pijler te simplificeren tot een vast bedrag van ca. £ 8000 per individu, vergelijkbaar met onze AOW. Dit bedrag zou overeenkomen met ongeveer 1/3 van het laatst verdiende salaris. Realisatie hiervan is beoogd in 2017.
2. Een verplichte 2^e pijler tot een salarisgrens van ca. £ 42.000,-. Deze verplichting geldt voor elke werkgever, maar de werknemer heeft de mogelijkheid er niet aan mee te doen (opt-out). In totaal wordt een premie ingelegd van 8 % van het salaris, te betalen door werkgever, werknemer en fiscus in de verhouding 3-3-2. Met dit systeem is gestart in oktober 2012 en zal gefaseerd worden ingevoerd tot in 2017.

Als dit systeem is volgelopen dan zou hiermee een inkomen bij pensionering kunnen worden bereikt van ca. 1/3 van het laatst verdiende salaris, samen dan met het inkomen uit de 1^e pijler 2/3 van het laatst verdiende salaris. Er is een National Employment Saving Trust (NEST) opgericht om dit proces te begeleiden. Het deelnemen aan deze trust is niet verplicht, ook andere opties zijn mogelijk mits voldaan wordt aan gelijkwaardigheid. NEST heeft derhalve naast een voorbeeldfunctie ook de functie van default option.

3. DB-regelingen blijven voorlopig in stand , zij het op termijn als een aflopende zaak. Veel DB-regelingen zijn voor nieuwe werknemers gesloten, maar er zal nog veel nazorg nodig zijn om de bestaande deelnemers van een adequaat pensioen te voorzien, inclusief werkgeversbijdragen.
4. DC heeft de toekomst . De verwachting is dat in 2020 ca. 16 mln werknemers deelnemen aan DC-regelingen , dat is inclusief de deelnemers onder de bovenstaande NEST-parapluie . In 2011 waren er ca. 7 mln werknemers aan DC-regelingen .
5. Het faciliteren van pensioenregelingen door de overheid via belastingmaatregelen wordt boven £ 42.000 steeds verder teruggedraaid . Hier zien we een parallel met het regeerakkoord in Nederland om de pensioenopbouw te beperken , inclusief een bovengrens waarboven geen fiscale pensioenopbouw meer mogelijk is . In het VK is dit proces al enige tijd gaande , zowel voor de maximale belastingvriendelijke premie per jaar als het maximale totale bedrag aan pensioenopbouw . Thans mag per jaar max £. 40.000,- premie worden ingelegd en de totale pensioenopbouw mag niet boven de £ 1,25 mln uitkomen . De afgelopen jaren zijn deze bedragen steeds neerwaarts bijgesteld .

Samenvatting

In deze bijdrage wordt een schets gegeven van het private pensioen-systeem in het VK en de ontwikkelingen daarin. Verder wordt zo veel mogelijk een vergelijking getrokken met de ontwikkelingen in de Nederlandse pensioenwereld, vooral met het oog op de lessen die daaruit zijn te trekken. Niet volledig , maar wel een aantal aanzetten.

- Het pensioensysteem in het VK is zeer complex , maar toch vallen er duidelijke lijnen voor de toekomst te trekken. Veel veranderingen in wet- en regelgeving, inclusief accountingregels, maken het systeem complex, moeilijk uitlegbaar en overdraagbaar en uiteindelijk vatbaar voor implosie. Nederland lijkt met het recent gepubliceerde internet consultatie document dezelfde weg als het VK op te gaan.
- Meer flexibiliteit in het systeem is een absolute voorwaarde, niet een one size fits all; meer principle based en minder rules based.
- Te veel gericht op zekerheid door het accent leggen op bescherming van rechten deelnemers/gepensioneerden levert het omgekeerde resultaat op. De werkgever moet de pensioenkosten kunnen dragen. Als adagium geldt nog steeds: Geen werkgever, geen pensioenregeling. DC- en CDC-regelingen zijn een alternatief , maar het risico ligt dan wel volledig bij de deelnemers .
- Aan de kosten voor pensioen is een grens verbonden, ook al is die niet gemakkelijk vast te stellen. De kosten verbonden aan een DB-regeling in de huidige vorm lijken wel hun grens bereikt te hebben. De doelstellingen/ambitie zullen moeten worden bijgesteld. Waarom nog een verplicht nabestaandenpensioen, waarom nog een verplichte indexatie, waarom geen aanpassing aan de maatschappelijke ontwikkeling van meer verantwoordelijkheid voor de eigen financiële planning ?
- Een genuanceerde discussie over rekenrente, dekkingsgraad, hersteltermijnen etc. is noodzakelijk. De huidige focus in Nederland op het liquidatiescenario bij de berekening van de rekenrente sluit niet aan bij de economische realiteit en de lange termijn pensioenverplichtingen . Uit de internationale context blijkt dat er ook andere keuzes worden gemaakt conform IORP-directive 2003/41/EC en EIOPA-rapportage 2013.
- Wees voorzichtig met de keuze voor een reel pensioencontract, dus inclusief compensatie voor inflatie. In het VK zou de Pensioenfederatie NAPF er graag van af willen.
- De toezichthouder heeft een brede verantwoordelijkheid. Naast bescherming van de rechten van deelnemer/gepensioneerde staat het belang van een werkgever, werkgelegenheid, groei, investeringen en niet op de laatste plaats het consumentenvertrouwen.

- DB-regelingen lijken in de huidige vorm hun beste tijd te hebben gehad. Ontstaan uit collectiviteit en solidariteit is er veel tot stand gebracht, daar kunnen we zeker trots op zijn. Mits de begrippen collectiviteit en solidariteit opnieuw worden ingevuld is er nog toekomst. Collectief beleggen blijft uit kostenoverweging verstandig, de solidariteit zou daarentegen zonder aantasting van het pensioensysteem in Nederland kunnen worden aangepast .De huidige discussie over intergenerationele solidariteit belooft niet veel goeds.

Met dank aan The Pension Policy Institute ‘The changing landscape of pension schemes in the private sector in the UK , June 2012’, ‘Fit for the future , NAPF June 2010’ , ‘EIOPA 4 juli 2013 “QIS on IORPS’, OECD 7 december 2012 “The effect of solvency regulations and accounting standards on long term investing , implications for insurers and pension funds “ .
The pensions Regulator and Department for Work and Pensions .

28-08-2013